

Õppimine kõrgkoolis

26.11.2021 Esseede tagasiside
Kais Allkivi-Metsoja, Kaisa Norak

Pealkirjastamine

Kuidas moodustaksid siin sisule viitava pealkirja?

⊙ Matemaatika

⊙ Terve ja jätkusuutlik eluviis

+ teised teemasõnad, nt kliimasoojenemine / arvutimängud

+ nendevaheline seos

Matemaatika õpetamine arvutimängudega

Terve ja jätkusuutliku eluviisi levitamine arvutimängudega

Arvutimängud – lahendus kliimasoojenemisele?

Essee struktuur

Pealkiri

- Sissejuhatus - probleemi kirjeldus
- Teemaarendus
  - 1. mõte
    - 1. lõik
    - 2. lõik
  - 2. mõte - nt vastandus
    - 1. lõik
    - 2. lõik
- Kokkuvõte
- Kasutatud kirjandus

Pealkiri: Kliimasoojenemise mõju Aarendellile

- Sissejuhatus: Mil määral mõjutab kliimasoojenemine Elsa kuningriiki?
- Teemaarendus
  - Positiivne mõju
    - Väiksemad küttearved
    - Aastaringne põllumajandustulu
  - Negatiivne mõju
    - Töötud jääruijad
    - Üleujutused
- Kokkuvõte: Kliimasoojenemine mõjub nii positiivselt kui ka negatiivselt
- Kasutatud kirjandus

Sissejuhatus *vs.* kokkuvõte

Sissejuhatuse osad:

- Sissejuhatav lause
- Teema aktuaalsus, nt viide
- Probleemipüstitus, nt küsimuse vormis
- Essee struktuur

Kokkuvõte:

- Kokkuvõtlik ülevaade eelnevast arutelust
- Vastus sissejuhatuses püstitatud küsimusele

Lõigu struktuur

- Sissejuhatav lause, mis seob lõigu ülejäänud tekstiga
- Lõigu mõtet kandev tuumlause
- Mõtet toetavad tugilaused, viited ja/või oma arvamus
- Mõttearenduse kokkuvõte ja oma hinnang esitatud väidetele

Seega ei saa lõik olla üksainus lause

Essee *vs.* referaat

- Referaadis kirjeldatakse, võetakse kokku, luuakse ülevaade
- (Akadeemilises) essees
  - arutletakse,
  - tehakse järeldusi,
  - esitatakse ettepanekuid,
  - tuuakse välja oma arvamus
  - põhjendatakse arvamust viidetega või vaieldakse esitatud allikale vastu

Üldised ja sisutühjad stampväljendid

- Kõik me teame
- Kuna õpetajad on ka inimesed
- Ebavõrdsus on olnud probleem juba aastasadu.
- Internet mängib tänapäeva maailmas inimeste elus suurt rolli.
- Viimastel aastakümnetel on inimkond silmitsi seisnud selliste probleemidega nagu ...
- aga kõik pidi kuskilt algama

Liigsed üldistused ja emotsionaalsus

- Meil on kiire internetiühendus absoluutselt igal pool -> **peaaegu kõikjal**.
- Nutiseadmeteta ei osata -> **ei osata sageli** lahendada ka **kõige** lihtsamaid ülesandeid.
- Meedia kipub informatsiooni **liigselt** moonutama.
- **lõpmatu** hulk erinevaid vandenõuteooriaid
- niivõrd palju -> **tunduvalt** lihtsamaks.
- kohutavalt palju -> **suures koguses** plastikut

Lõikude ja lausete sidumine (1)

Uuele allikale viidates tuleb esmalt välja tuua seos eelneva tekstiga.

- ⊙ Vaadates käesolevat infoühiskonda, saaksid insenerid ja programmeerijad aidata leida uusi innovaatilisi lahendusi.

2019. aastal avaldati uurimistöö, kuidas tehisintellekt suudaks kaasa aidata kliima soojenemise taandamisele.

- ⊙ e-Kooli tulek kiirendas infovahetust õpetaja ja lapsevanemate vahel ning muutis õpilaste elu lihtsamaks, kuna infole sai kiirelt ligi. **2016. aastal ilmus kooliportaalis artikkel**, mis kajastas võimalikke probleeme, mis võivad viia digipöörde läbikukkumiseni koolides.

Lõikude ja lausete sidumine (2)

Tasub vältida sõna- ja mõttekordusi.

- ◎ ... sotsiaalmeedia on hea kasvupind **valeinformatsioonile**.
Valeinformatsiooni levimise ohtlikkusest on hea näide Covid-pandeemia ...
- ◎ Leitakse lahendusi erinevate ülesannete automatiseerimiseks ja mugavamaks muutmiseks, millega **kaasneb ka** suure osas arvutiteaduse seos. Taoliste suurte arengutega **kaasnevad ka** muutused ühiskonnas ...
- ◎ Viimastel aastatel on digitehnoloogia areng olnud väga kiire ja suure tõenäosusega muutub veelgi kiiremaks. Pidevalt leitakse uusi võimalusi arenguks ja sellega kaasneb inimeste vajadus digipädevuste arendamiseks.

Lõikude ja lausete sidumine (3)

Sõnade asendamisel peab olema arusaadav, millele viidatakse.

- Sotsiaalvõrgustikest võib sageli leida fotosid mõnest kilekotti *mässinud mereloomast. **Nende** arvu vähendamiseks rakendatakse erinevaid meetmeid ...
- Päikeseenergia on teiste energiatootmise allikatega võrreldes väga odav. **Neid** on ka ohtralt ja sobivad mitmeteks erinevateks rakendusteks.
- Valik, millist rakendust kasutada, sõltub sellest, missugused eesmärgid inimesel ja tema õppeasutusel on. Kas **ta** soovib ...

Laused: pikad laused (1)

Pikkades lausetes on vormikasutus sageli ebaühtlane.

Osa teadlasi peavad oluliseks probleemi lahendamiseks alustada järgmistest valdkondadest: energiakasutust tuleks vähendada (fossiilkütuse asemel taastuvad energiaallikad), saasteainete õhku paiskamise piiramine (lühiealised saasteained, lisaks CO₂), looduse kaitsmine ja taastamine (need alad vähendavad CO₂ taset), tuleks taimset toitu rohkem tarbida (maaharimisel mulla ümberpööramise vältimine), SKT kasvu prioriteetsuse asemel peaks tähelepanu pöörama põhivajaduste ja ebavõrdsuse vähendamisele ning rahvaarvu kontrolli alla saamine (soolise ebavõrdsuse vähendamine).

Laused: pikad laused (2)

Lugedes ühte hiljuti tehtud süstemaatilist analüüsi, mis vaatas uuringuid seotud sotsiaalmeedia ja vaimse tervisega[,] leidis, et sotsiaalmeedia platvormidel on kahjulik mõju inimese psühholoogilisele tervisele, aga ei olnud kindlad veel selle kahjulikkuse ulatuses.

Võimalus levitada informatsiooni kiiresti suurtele massidele, inimeste oskamatus ning suutmatus navigeerida usaldusväärsete allikate juurde ja võttes arvesse inimese alateadvuslikku soovi saada kinnitust oma olemas olevale uskumusele või tõekspidamisele[,] ignoreerides reaalsust[,] pole ime, et sotsiaalmeedia on hea kasvupind valeinformatsioonile.

Laused: sõnajärg (1)

Uus info, mida soovitakse rõhutada, esitatakse (osa)lause lõpus.

- Õpilastele antakse juba võimalus koolis **tahvelarvutiga** õppida paberraamatute asemel -> võimalus õppida koolis paberraamatute asemel **tahvelarvutiga**.
- Selline näide on YouTube'i Content ID. Autoriõiguste omanikud saavad kasutada seda süsteemi, et **hõlpsasti tuvastada ja hallata** oma sisu Youtube'is -> et oma sisu Youtube'is **hõlpsasti tuvastada ja hallata**.

Laused: sõnajärg (2)

Tegusõna on nii pea- kui ka kõrvallauses tavaliselt teisel kohal.

- Seega infoteadlaste abi ja mõju inimeste infokirjaoskuse arendamisel ja praktiseerimisel igapäevases elus **on** ülimalt oluline. -> Seega **on** infoteadlaste abi ja mõju ...
- Sellest võib järeldada, et päikeseenergia praegusel hetkel **sobib** -> et päikeseenergia **sobib** praegusel hetkel töötama ainult kooskõlas mingi teise energiatootmise viisiga.

Laused: sõnajärg (3)

Täiend, mis asub nimisõna järel, ei ole eesti keelele omane.

Eelistatav on eestäiend.

- energia tootmine maavaradest -> **maavaradest energia tootmine**
- arvutit internetiühendusega -> **internetiühendusega arvutit**
- üks murekoht digitehnoloogiaga -> **üks digitehnoloogia murekoht**
- põhjuseid digipädevuse olulisuse kasvust -> **digipädevuse olulisuse kasvu põhjuseid**

Laused: sõnakordused

- ◎ **Jäätmete** sorteerimine muudab **jäätmete** -> **nende** taaskasutamise lihtsamaks.
- ◎ Näiteks kasutatakse ~~taimede kasvatamisel~~ tehisvalgusega süsteeme, et **taimi** saaks **kasvatada** ka hämaramal ajal.
- ◎ Sarnase näite saab tuua **Jaapani** tarbimise kohta, sest see riik vajaks 7.8-t **Jaapanit** -> **7,8-kordset pindala**.

Tarbetud sõnad (1)

- viis **erinevat** valdkonda
- lõi koos **enda** tuttavatega “targa sisukoguja”
- Põhjalikumalt uurin **just** [---] seost avatud ühiskonnaga.
- **ümbritsev** keskkond
- **umbes** paari meetri jagu
- **valdav** enamik (-> valdav osa)
- internetis **olevad** leheküljed -> **internetileheküljed**
- informaatika **alane** haridus -> **informaatikaharidus**
- **tegelikku päris** elu -> **tegelikku elu / päriselu**

Tarbetud sõnad (2)

- ◎ arendatakse aina **rohkem** edasi
- ◎ digitaalse sisu salvestamise, levitamise ja tarbimise **hulga** enneolematu kasvu
- ◎ Infotöötajate **töö** eesmärk **kõikjal** on tagada ...
- ◎ Sellest tulenevalt on üheks digimaailma **alla kuuluvaks** ohuks **tekkinud** internetisõltuvus.
- ◎ **Mitmetest** üldpädevustest, **täpsemalt** kaheksast [---] on üheks just digipädevus. -> **Üks kaheksast üldpädevusest** [---] on digipädevus.

Kõnekeelsus

- Ei ole suurt tolku -> **kasu** olnud
- Loobub suht -> **suhteliselt** paljudest toodetest
- suurima tõmbamiste -> **allalaadimiste** / **paigaldamiste** arvuga
- Koolide õppekavasse on pandud -> **lisatud** arvutiõpetus
- pidevalt muutub midagi digitaalseks -> **luuakse uusi digilahendusi**
- Kahjuks on meie inimesed laisad -> **Paljud inimesed ei võta vaevaks / peavad tülikaks** [midagi]
- nad ei saa oma koolitöödega hakkama -> **koolitööd valmistavad neile raskusi**

Sõnade ja sõnavormide kooskasutus (1)

siis inimkond [---] kauem vastu ei kesta

-> kauem **vastu ei pea** / **enam kauem ei kesta**

Keskkonnasõbralikuma ja säästlikuma tootmine kaasab enda üha enam erinevaid valdkondi.

-> **Keskkonnasõbralikum** ja **säästlikum** tootmine
jõuab üha **enamatesse valdkondadesse**.

Arvutimäng, kui mõistena, on -> **Arvutimäng on**

Sõnade ja sõnavormide kooskasutus (2)

Tänu [mingile halvale asjale] [juhtub midagi halba]

-> [mingi halva asja] **tõttu**

muutuvad aina enam mitte kättesaadavaks

-> muutuvad aina **kättesaamatumaks**

ka muid tagajärgesid, mis aitavad kaasa olukorra halvenemisele

-> mis **olukorda halvendavad**

Hääduselt sarnased sõnad

◎ **enamus ~ enamik**

enamus voogedastuse saidid -> **enamik** voogedastuse saite

enamuses -> **enamikus** klassides on olemas projektorid

◎ **omistama ~ omandama**

Inimesed omistavad -> **omandavad** teadmisi erinevalt.

Võõrsõnad ja võõrapärased fraasid

Ülepopulatsioon -> **ülerahvastumine**

noored [---] tahavad olla muutuste jõud -> **tahavad muutusi**

servis -> **teenus**

massiivselt -> **suurel hulgal, laialdaselt**

konsumeeritakse -> **tarbitakse**

Kantseliit: läbi viima

on läbi viinud küsitluse -> **korraldas** x seas **küsitluse**

viis läbi küsitluse kooli noortelt -> **küsitles** koolinoori

Kantseliit: nominaalstiil

vajadus digipädevuste arendamiseks -> vajadus **arendada** digipädevusi

jälgida [---] võrkude toimimiste sujumist -> **toimimist**

Tagajärgedeks on paljude loomaliikide väljasuremine -> x **tagajärjel
surevad paljud loomaliigid välja**

Kantseliit: poolt

Inimtegevuste poolt põhjustatud -> **Inimtegevuse põhjustatud**

EL-i poolt on kehtestatud eeskirjad -> **EL on kehtestanud** eeskirjad

Kuigi erinevate osapoolte poolt on rakendatud meetmeid

-> Kuigi **erinevad osapooled on rakendanud** meetmeid

Liigne saav kääne

Kui eesmärgiks on [---] vähendada -> Kui **eesmärk** on vähendada

Teiseks probleemiks on -> **Teine probleem** on/seisneb

Peamisteks tegevusvaldkondadeks on

-> **Peamiste tegevusvaldkondade** alla kuuluvad / on

Üheks põhjuseks selleks on -> **Selle üks põhjus** on

Kirjavahemärgid

on võimalik nii põhikoolis, gümnaasiumis, kui ka algkoolis

-> **nii** põhikoolis, gümnaasiumis **kui ka**

informatsioon nii informaatika eriala, kui ka õppematerjalide kohta

-> **nii** informaatika eriala **kui ka** õppematerjalide kohta

Digipädevuste kasutamisega kaasnevad mitmed ohud, millega inimesed võibolla arvestada ei oska, ja nende tagajärjed võivad olla laastavad.

Õigekiri: lühendid ja numbrid

kasvanud [---] umbes 3,6 %- 5,1 % -> **3,6–5,1%**

rohkem kui 3000.a vana -> **3000 a** vana

seadsid 2030 aastaks -> **2030. aastaks**

j.n.e. -> **jne**

S.T haigus on -> **st** (lause algusesse mitte panna)

n.ö. suur puhastus -> **n-ö**

Õigekiri: kokku- ja lahkukirjutus

ja muudest ravi-viisidest -> **raviviisidest**

igalpool -> **igal pool**

õppimis keskkondi -> **õppimiskeskondi**

otsingu süsteem -> **otsingusüsteem**

Õigekiri: suur ja väike algustäht

kes Mahedaid tooteid ei söö -> **mahetooteid**

Hiina Meditsiini kohaselt -> **Hiina meditsiini**

e-kool -> **e-Kool**

Google meet -> **Google Meet**

Õigekiri: tähe- ja vormivead

kontseptsioon loomati algselt -> **loodi** algselt

visuaalselt atraktiivseteks -> **atraktiivseks**

effektiivne -> **efektiivne**

rakendada ka piirkondlike piiranguid -> **piirkondlikke** piiranguid

vajavad säästlike -> **säästlikke** ja nutikaid energia juhtimise süsteeme

Palume teie abi!

Kui olete nõus loovutama oma teksti anonüümselt uurimistööks, siis palun täitke see vorm: <https://forms.gle/F7r7SbSZrDCs191GA>

Kasutame nii teie kui ka muude erialade üliõpilaste akadeemilisi kirjutisi, et luua kirjutamist abistavaid õppematerjale ja rakendusi.

Vahedat sulge! :)

